

115

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

ION MARIN SADOVEANU

**SISTEMUL CELOR
24 DE SORI**

EDITATA
DE REVISTA
**ȘTIINȚA
TEHNICĂ**

ION MARIN SADOVEANU

SISTEMUL
CELOR 24 DE SORI

Colecția „Povestiri științifico-fantastice”

115

Referent științific: Prof. ing. PAUL IOANID

Dragi cititori,

Vă rugăm să ne scrieți impresiile și observațiile dv. critice
cu privire la aceste povestiri și la prezentarea lor grafică.

Adresa noastră este: Colecția „Povestiri științifico-fantas-
tice” a revistei „Știință și tehnică”, Casa Scintei, Piața
Scintei nr. 1, raionul I. V. Stalin, București.

MANUSCRISELE NEPUBLICATE
NU SE ÎNAPOIAZĂ

MANUSCRISELE NEDACTILOGRAFIATE
NU SE IAU ÎN CONSIDERAȚIE

SISTEMUL CELOR 24 DE SORI

„Atomicumul” de la Geneva

La Atomicum, o activitate uriașă cuprinsese ca niciodată toate secțiile. Imensa clădire, palatul acesta mai vechi, înălțat la Geneva încă din 1970, își răstrîngea lumina sutelor de ferestre aprinse ale celor douăsprezece etaje în apele Lemanelui. De aproape trei decenii, de la Atomicum porniseră, studiate și definitivate, propunerile sau sugestiile cu privire la folosirea forței atomice, venite cu oarecare sorți de realizare din toate părțile lumii. De aproape trei decenii, în afară de aplicarea practică a energiei atomice întreprinsă de fiecare stat în parte, la Atomicum luau ființă proiectele mai mari care interesau transformările universale. Armate întregi de specialiști puneau aici la punct contribuțiile în materii prime ale fiecărui stat și precizau șantierelor viitoare și locul lor de activitate.

Astăzi, în ultima zi a anului 1998 — cînd peste cîteva ore numai revelionul avea să se vestească pretutindeni — se încheiau definitiv la Atomicum, cu putere de obligată executare pentru toate statele participante, dosarele și proiectele uneia dintre cele mai îndrăznețe întreprinderi omenești: topirea calotelor polare și redobîndirea unor vaste ținuturi cu incalculabile consecințe pentru întreaga economie terestră, interesînd, în primul rînd, topirea calotei sudice ce acoperea Antarctica.

Dosarele acestea ale „calotelor” erau impresionante ca dimensiuni și pasionante prin conținutul lor. Enorme mape fotografice ale celor doi poli, luate din avion de la diferite înălțimi, ofereau o bază reală de discuții și supoziții. Apoi, hărți de adîncimi, de curenți maritimi, de regim al vînturilor. O judicioasă cercetare a faunei polare, o altă o florei și, mai ales, o statistică precisă a tuturor așezărilor omenești pînă dincolo de cercurile polare alcătuiau o adendă* voluminoasă la studierea problemei propriu-zise din punct de vedere geofizic și climateric. Nici trecutul acestor ținuturi nu era uitat, și

* Completare (n.r.).

anume prin tot ce a dat la iveală pînă acum ca fosile preistorice, cu presupunerile unor altor descoperiri posibile.

Cine ar fi avut curiozitate, putere și mai ales timp să parcurgă filă cu filă, document cu document, imensele dosare ale „calotelor” și ar fi fost sensibil la ideile grandioase plasîndu-se în virteful unui entuziasm generos, ar fi resimțit acel sentiment atît de complicat, dar atît de caracteristic omului, de nerăbdare și de ardoare de a începe lucrul, de zbor plăcut al gîndurilor și al privirii, de vorbe grabnice înlanțuite, de idei ușor exprimate, de imensa bucurie a stăpînirii forțelor potrivnice, de mîndrie.

De acest sentiment erau stăpîniți nu numai tinerii cercetători afiliați lucrărilor, ci și bătrîni profesori care, cu o jumătate de veac în urmă, asistaseră la începuturile descătușării puterii atomice. Mai erau bătrîni care-și aduceau aminte și de bombardamentele americane de la Hiroșima din timpul ultimului război mondial, și de experiențele care urmaseră punînd în primejdie viața oamenilor, și de apriga luptă pentru pace ce se dusese înainte de dispariția totală a capitalismului. Ce departe erau toate acestea acum, cînd această fundație a Atomicumului avusese darul să unească toate națiunile într-o vastă acțiune internațională spre folosirea forței atomice în grandioase întreprinderi de importanță universală.

Se adinciseră probleme multiple generate de ideea topirii calotelor, se făcuseră propuneri, se întocmiseră metode, se precizaseră participanții și colaborări naționale în materiale și mină de lucru, se precizase ideea, aplicarea ei, vorbise presa în lumea întreagă, dar nimeni nu iscălise cu numele său lucrarea și nimeni n-ar fi avut pretenții să o facă. În majoritatea cazurilor uriașa întreprindere impusese, parcă, o nouă atitudine morală oamenilor, o superioară decență științifică, o nediscutată eleganță de finută. Și totuși erau cîțiva și nu dintre cei mai mici care se îndolau, închideau ochii și zăreau sceptic la ședințele discuțiilor generale pentru a lua chiar cuvîntul la sfîrșit și a arăta întreprinderea ca pe un insucces garantat. Aceasta atît pentru acțiunea în sine, după unii, cît și pentru metodele de întrebuițat, după alții. O predispoziție temperamentală spre negație și opoziție ar fi trebuit luată mai de grabă în considerație în asemenea împrejurări. Și acesta era, cel puțin așa spuneau unii, și cazul binecunoscut al profesorului O. W. Brooft. De origine olandeză, trăit în Germania, lucrînd de zeci de ani la Atomicum și la Geneva, profesorul Brooft era de mult cunoscut, cu toată capacitatea sa nediscutată, ca un om fără imaginație și fără pasiune pentru nou. Erau sectoare întregi care aveau legături mai ales cu problemele de geologie și paleontologie ale chestiunii, luminate de cunoștințele științifice ale profesorului Brooft. Dar chiar propriile sale presupuneri, deduse științific, se văzuseră a fi juste la controlul ce se făcuse cu ocazia lucrărilor preliminare. Erau, e adevărat, lucrări unilaterale, iar nu de ansamblu. Dar nici măcar aceste succese nu mlădiaseră cerbicia bătrînului om de știință, care refuza cu încăpăținare să se dăruiască entuziasmului colectiv, să îmbrățișeze ideea cea mare a topirii calotelor polare.

Cu silueta lui înaltă, uscată, sportiv încă la cei șaptezeci de ani încheiați, nedezlipit de pipa ce-i îngălbenea mustățile stufoase și albe, profesorul Brooft era un alpinist bine cunoscut. Călăuzele cele mai bune și încercate erau vechii lui prieteni, și nu o dată fusese întreat de ei, cu pasiunea iscată de publicitatea largă, asupra problemei calotelor ce se apropia de punerea ei în aplicare. Atunci Brooft îi bătea pe umeri pe elvețienii vinjoși care îl întovărășeau, se lipea cu spatelul de pieptul de cremene pe care îl urca poteca îngustă, privea spre Rigi — căci de la Lucerna și de la Zürich își pornea el întotdeauna întreprinderile alpiniste — și exclama:

— Eu nu cred că o să arăm aici vreodată pe locul ghețarului! De aceea, socot că e mai cuminte să ne urcăm pe el și să ne bucurăm de priveliștea pe care ne-o dă!...

Mai mult nu spunea niciodată. Putea să fie oricât asediat cu întrebări. Profesorul se închidea într-un mutism desăvârșit, mulțumindu-se să zimbească. Alături de această totală negare a ideii însăși reprezentată de limitata personalitate a lui Brooft erau și dintre cei care negau numai metoda.

Propunerea canadiană, generată și susținută aprig de reprezentantul Moore, și care fusese acceptată (și anume: a se obține topirea calotei din Antarctida — pentru un început — și evaporarea apei pe măsură topirii — problemă esențială —, prin folosirea turnurilor calorice emițătoare de raze infraroșii) găsisese o minoritate, e adevărat, într-o atitudine de rezervă.

Acți se plasau mai ales tinerii, între alții inginerul român Radu Marian și prietenul său german Heinz Tinnert. Amândoi prietenii vedeau soluția în ceva mult mai mare, mai îndrăzneț gândit, și care să nu îi fost legat de condițiile vrăjmașe ale climatului polar. Ideea aceasta îndrăzneată o discutaseră de multe ori cu colegul lor sovietic, inginerul Furmanțev. Dar majoritatea, la insistențele lui Moore, precumpănise și, în ziua aceasta de 31 decembrie 1998, socotelile erau încheiate, iar, de cum s-a întunecat, Atomicumul s-a aprins în toate luminile sale.

Construită din oțel, aluminiu și sticlă după o formulă ce mai era la modă cu câteva decenii în urmă, întreaga clădire părea incandescentă, ca o bucată de lumină solidă peste care s-ar fi așezat un clopot de grătare metalice ajutându-te să numeri etajele și încăperile. Lemanul tremura în rășfringere, în apa lui adincă, imaginea aceasta făcută din o infinitate de dreptunghiuri și pătrate orbitoare. Fluorescent, pe acoperișul plat al clădirii, unde o zăpadă moale și leneșă așezase o dantelă sclipitoare, numele Atomicum strălucea pînă departe.

Încă de pe la zece seara automobilele începuseră să tragă în fața scării principale. Oamenii îmbrăcați în haine de seară coborau grăbiți cu fața veselă, ca la o mare izbândă. Direcția generală a institutului organizase, în cadrul unui *revelion* uriaș, vestirea în lumea întregă a marelui eveniment. Sălile festive erau larg deschise. Cîteva orchestre cîntau, bufetele îmbiau. Se vorbeau toate limbile și se dansa.

La un orologiu de cristal enorm și sferic cu mai bine de cinci metri în diametru, iluminat albastru, imaginînd globul pămîntesc cu

continentele din plăci de bronz aurit, miezul nopții s-a anunțat printr-o uriașă jerbă roșie, care, străbătând transluciditatea globului-orologiu, a izbucnit ca o dublă erupție de vulcan prin cei doi poli. Atunci directorul general al Atomicumului, suedezul Stromberger, desigur și el partizan al turnurilor calorice, a ridicat paharul și a salutat dublu eveniment: anul cel nou 1999 și întreprinderea topirii calotelor de la poli, pe care anul o aducea cu el.

Toate muzicile au răsunat cu tot atâtea fanfare metalice, cu vibrații puternice, între zidurile de sticlă ale Atomicumului. S-au ciocnit pahare, oamenii s-au îmbrățișat, și de la tribuna împodobită cu pilniile subțiri și metalice ale megafoanelor, rînd pe rînd, după directorul general, reprezentanții tuturor țărilor au salutat anul și noua îndrăzneală a omului. S-a vorbit rusește, franțuzește, englezește, nemțește, românește, ungurește, italienește, chinezește, în toate limbile popoarelor care participau la uriașa întreprindere. Apoi, după ce lumea întreagă a aflat că a doua zi flotele unite pornesc spre Polul-Sud, oamenii s-au risipit prin restaurante și baruri. Aici, însuși directorul Stromberger, care aprecia în mod deosebit contribuția lui Brooft la lucrările pregătitoare, dar care-i cunoștea firea, se apropie de profesor cu paharul ridicat:

— Să bem, profesore, pentru că pînă la sfîrșit calotele tot au să se topească!

— Să bem, directore, răspuse Brooft, din paharele astea frumoase, care chiar de la început au să se golească...

La această închinare se apropie de ei canadianul Moore, principalul susținător, în dezbateri, al turnurilor calorice. El ridică paharul și adăugă:

— Cu ajutorul turnurilor noastre, să se topească!

Apoi ciocni paharul. Lingă el un om mic de stat, cu ochi ca două fîndări de gheață, rîse cu un fel de chihotit mărunt.

Moore se întoarse înspre el, îi dădu un pahar și ciocniră împreună. Era Vinö, un groenlandez devotat și credincios canadianului.

Vinö era un om simplu, bun și cinstit. Legătura lui de recunoștință pentru Moore era mai veche. Acesta îi salvase viața la o vîntătoare de urși albi. Și lucrul acesta Vinö nu-l putuse uita. Îndrăznețul groenlandez urmărise ursul lovit cu o furcă scurtă cu trei dinți pînă ce fiara se refugiase într-un ochi de apă dintre colții unui ghețar. În aprinderea luptei, și cu caracterul său pornit în anumite momente de minie, Vinö sărise în apă. Aci ursul, mai puternic și mai dibaci luptător decît omul, era cît pe aci să-l biruie dacă Moore, care se afla prin apropiere, n-ar fi răpus fiara cu un foc de pușcă. Așa s-a întimplat fapta pentru care Vinö se considera legat și recunoscător pe veci lui Moore, urmîndu-l pretutindeni.

— Și tu spui la fel, spuse acum Moore. Nu e așa? Bravo, Vinö!

Moore scosta, în afară de recunoștință, și la un atașament din partea lui Vinö pentru ideea turnurilor. El îi făgăduise groenlandezului că grație acestor turnuri se va schimba o dată și clima patriei sale, Groenlanda, iar Vinö aștepta lucrul acesta cu înfrigurare.

Brooft se scutură din nou.

— Vom trăi și vom vedea, adăugase el cu glasul puternic. Apoi salută aproape militărește, se răsuci pe călcie și plecă.

Ca replică la vorba lui îndoielnică, ca un imens dar de Anul nou, ca un dar care să sporească și să hrănească entuziasmul tuturor, pe globul de cristal albastru cu auritele continente, blocurile de gheață de la poli începuseră să se subțieze. Apele albastre ale oceanelor polare, de sticlă, firește, începuseră să se arate, animale minuscule coborau și urcau cu un meșteșugit mecanism, ca și pădurile, orașele, trenurile pe imensul continent al Antarctidei. Polul Nord își păstra frumusețea oceanică cu o salbă de insule. Visul la care se pornea avea o mică și încântătoare prefață, un joc minuscul în înfăptuire, uriaș însă în gând, pe care și Brooft, oprit o clipă din pornirea sa, l-a privit cu plăcere, căci l-a făcut să zimbească.

Pornesc flotele

Trebuia folosită vara sudului. De aceea, încă de la sfârșitul lui ianuarie, vasele cu materiale pentru cele 50 de turnuri calorice începuseră să pornească spre Antarctica. Erau vase mari, cargoboturi, între 18.000 și 25.000 de tone, toate de un același tip. Flotele porneau din toate continentele și de pe toate mările. Erau vase care aveau scris la pupă portul de ataș din toate părțile lumii.

Firește că nu o dată se propusese în ședințele de la Geneva soluții mai simple pentru desființarea calotelor de gheață și anume bombardarea lor din avion cu bombe termonucleare. Era poate o formulă mai rapidă. Își avea însă neajunsul de a distruge, în Antarctica, orice urmă de viață, cunoscută sau necunoscută încă. De asemenea, o problemă esențială legată de topirea calotelor era creșterea eventuală a nivelului oceanelor prin topirea imensei cantități de gheață. Lucrul trebuia executat cu grijă, acțiunea turnurilor de raze infraroșii, care să ajute, pe măsura topirii, evaporarea apei, trebuind să fie gradată cu încetul și după rezultatele obținute.

Mările sudului, fie că ai coborî de la Capul Horn, de la Capul Bunei Speranțe sau din Noua Zeelandă, sînt permanent agitate. O hulă largă ridică imense cantități de apă sub puterea unui vînt de vest, care bate cu o uimitoare constanță și intensitate. Vasele cele mai mari sînt legănate, clătinate fără o clipă de răgaz, nopți și zile de-a rîndul.

Flotele atomice internaționale își urmau drumul de întîlnire pe apele oceanului acesta inospitalier, fie că veneau din răsărit, fie din apus. Pe măsură ce coborau spre sud, întîlneau flotile de vînătoare de balene. Pentru vasele care coborau prin apele Atlanticului și ale Pacificului, de-a lungul Africii și Asiei, întîlnindu-se în apele Oceanului Indian, trecînd între Africa și Australia, punctul de raliere erau insulele Kerguelen. Pentru navele plecate din cele două Americi, Antarctica de vest era punctul de oprire. Insulele Kerguelen, pustii, plate, nelocuite în bună parte, frămîntau la poalele Muntelui Ross întinderi mari de mlaștini de gheață, alternate în verile polare cu spinări de granit și gresie. Prin rarele locuri unde puțin pămînt se

prinsese, ierburi scunde, vegetație închircită plecau neîncetat coamele cenușii și albicioase, sub violența neconținută a vinturilor. În jurul insulelor fărâmișate, tot timpul anului bătea hula enormă a mărilor polare, îngînînd fîpătul ascuțit al pescărușilor care rid — denumiți astfel după strigătul lor ciudat. Ei te asurzeau și-ți făceau frică. În cea mai vestică dintre insule se deschidea o radă mare, în care vasele așteptau la ancoră să fie descărcate.

În executarea planului general al lucrării, în Kerguelen aveau să fie construite cele dintîi turnuri de raze infraroșii. Aci era stația de experimentare și de gradare a întregii acțiuni de topire a calotei.

Prima dimineață de lucru, într-o lumină mohorită, a fost anunțată de zbirniitul elicopterelor care, ca niște miini bine învățate, luau de pe punțile vaselor imensele lăzi cu materiale și le depuneau pe locurile mai dinainte indicate pentru noile construcții. Lucrau aparate produse de toate naționalitățile. Elicoptere și avioane ușoare, bine închise, cu reacție, foarte rapide, se întovărășeau pentru recunoaștere. Majoritatea personalului de pe aceste mașini era feminin. Aviatoare încercate minuiu „ochii și urechile expediției“. Ele erau fete tinere, sprintene și frumoase, mai toate pornite fie din Moscova, fie din Odesa, fie din Berlin, Londra sau Paris, în corpul acestei special care făcea siguranța, bucuria și grația asprei întreprinderi din mările sudului. F.I.E.P., adică „Femeile internaționale în expedițiile polare“, se organizase la Paris în entuziasm și încredere. Echiparea celor peste 500 de membre se făcuse în Germania pe un același tip de mașină. Din rîndurile acestor fete curajoase și îndrăznețe făceau parte și cîteva romince. Prin prezența acestui corp de parașutiste și aviatoare, care-și stabiliseră cartierul general pe insulele Kerguelen, se explică și creșterea rapidă și foarte confortabilă a cabanei F.I.E.P. și a clubului său. O dată cu clădirea spațiosului local se turnau postamentele de beton ale uriașelor turnuri. O parte din cargoboturi cu materiale pentru turnuri plecaseră să descarce pe alte puncte ale Antarctidei.

După cum era firesc, tineretul dădea o veselie și un entuziasm vieții pe care toți acești pionieri o duceau în comun în condițiile cele mai grele. Ingineri, constructori, fizicieni, chimiști, hidrografi, biologi, geologi, aviatoare — toți alcătuiu o mare familie, care, în orele libere, sub virtuțile înspăimîntătoare ale furtunilor polare, găseau în muzica limpede a radiourilor ce venea de pe întregul glob bucuria să petreacă, să ridă, să danseze.

Zborurile de recunoaștere erau adevărate excursii prietenești, în care escadrilele de avioane, o dată cu cei însărcinați cu misiuni speciale, duceau și prieteni, ba și unele perechi de îndrăgostiți ce-și purtau tinerețea cu aprinderea ei prin ținuturile acestea pustii. Zborurile erau efectuate la mari înălțimi, de unde Antarctica imensă, cu vulcanii ei stinși, apărea ca un lanț uriaș de colți de granit, topiți în cazanele de gheață translucide, scoțînd numai muchiile tăioase și cenușii spre lumină. Rar se prăbușea această întreagă așezare într-un ceanț de ghețari, șlefuit de vinturi și de firave veri polare. Acolo era mișcare. Văzută de sus, viermuiala asta de viață părea populația unui oraș

alb, ieșită în piață, agitată de treburile vieții zilnice. Așa o văzură din elicopterul lor, Stela, una dintre aviatoarele romine, și logodnicul ei, inginerul Radu Marian.

— Coborim? întrebă Stela.

— Coborim, dacă vrei tu! răspunse tînărul prinzînd ușor în pumnul său mina Stelei, apăsată pe maneta elicopterului.

Enorma elice verticală făcu rotații tot mai rare și mașina cobori cu cîteva sărituri pe pista de gheață. Vieșuitoarele văzute de sus nu prea aveau aerul că se îngrozesc de zgomotul elicopterului. Se făcu un gol în care pasărea de oțel se lăsă în mijlocul pinguinilor din speța cea mai mare, albi-aurii, înalți și cu fracuri negre. Doi cîte doi stăteau față în față sau umăr la umăr pigulindu-se. Din cînd în cînd, priveau amîndoi în jos, unde, sub blana caldă a pîntecului imaculat, unicul ou se clocea la căldura penelor, oul purtat cu grijă pe ghearele ce-l izolau de gheață.

Tinerii săriră din elicopter și începură să alege printră pinguini. Erau sute de perechi, toate unite, toate grijulii de progenerura lor. De pe o cupolă măreață, translucidă, în care răstringerea luminii tăia fîndări irizate, Stela și Radu priviră largă radă polară ce se prelungea înspre un golf al oceanului, cu un fel de plajă de cristale. Totul scînteia, totul se mișca lent, dar uluitor, sub lumină, ca sub o fosforescență minerală, nemaivăzută. Departe, gheața, ruptă de pal-pitația largă a hulei, alcătuită o hartă uriașă a unui ținut necunoscut. Sentimente de admirație și de frică îi cuprinseseră pe amîndoi. Stela se sprijini pe brațul lui Radu, iar acesta, stringînd-o la piept, o sărută indelung. Erau, de bună seamă, primii oameni care se sărutau pe meleagurile acestea. Peisajul scînteia ireal și ferice în jurul lor. Desprinderea pe care o aduce îmbătarea și fericirea tinereții din lumea inconjurătoare îi cuprinseseră și pe ei.

Cînd s-au trezit, cîteva perechi de pinguini se apropiaseră, curioase, să-i vadă, oprindu-se, respectuoase, la poalele cupolei de gheață. Coborînd, ținîndu-se de mină, Stela și Radu s-au apropiat de cei mai îndrăzneți pinguini, care, cu ciocurile întinse, se apărau parcă, cu neîncredere, de prietenia acordată. Și, cu toate protestele celor două păsări, Stela izbuti să fure oul de sub pîntecul de puț.

— Ce-ar fi dacă le-am face o farsă? Să-i vedem cum reacționează..., spuse Stela și, luînd una dintre marile ei mînuși din blană de iepure, ascunde în ea oul, apoi îl așează pe ghearele păsării neliniștite. Cei doi tineri se depărtară să privească ceea ce avea să se întîmple. Amîndoi pinguinii, și el și ea, au început cu furie să smulgă mînușa. Oul a fost scos, iarăși așezat frumos pe gheare, iar ciocurile au sfîrtecat și au tăiat în bucăți mînușa străină, spre marea înveselire a Stelei, care rîdea cu hohote de furia pinguinilor.

Se aprind farurile

Fără fraze umilate a fost redactat documentul închis în temelia de beton a primului turn de oțel, purtător al emițătorului de raze infraroșii. Se spunea în document, ca o amintire a datei, de ce s-a

ridicat și ziua și anul ridicării. Era primul far din cele cincizeci care aveau să înconjoare Antarctida. Când un puternic curent a străbătut noul turn de oțel, animind razele ce urmau să tempereze clima, și mai ales să ajute la evaporarea apei dobindite din topirea uriașelor banchize, toți cei care luau parte au resimțit o mândrie ca în fața unei nemaîntinlitate izbinzi. O palpitație ușoară s-a produs în aerul glacial. Erau minus 30° Celsius când a început experiența. Nimic nu era schimbat din rostul zecilor de mii de ani din înghețurile Antarctidei. Puțina viață distribuită în păsări și animale prin aceste ținuturi aspre și pustii nu se clintise din așezările ei. Și iată că deodată o adiere încropită începea să răzbată prin curenții reci din vest, o adiere ce păru destul de slabă pentru început.

În același timp, de pe coastele Antarctidei, unde poposise a doua coloană a expediției, sub aceeași adiere a turnurilor înalte, oamenii pregăteau luarea cu asalt a continentului misterios. Se cercetau locurile și se încercau punctele cele mai potrivite unde trebuiau înălțate turnurile calorice. În acest scop se făceau recunoașteri cu ajutorul avioanelor și al elicopterelor pentru ca apoi mici caravane compuse din una sau mai multe sănii trase de un tractor să delimiteze precis locul ales pentru ridicarea turnurilor. Inginerii Radu și Heinz făceau parte din prima echipă ce urma să plece în adîncul continentului. Stela fusese detașată cu cercetarea aeriană pentru această a doua fază a expediției.

Heinz și Radu aleseseră o autosanie mare care, însoțită de o tanchetă, avea adăugate perfecțiunile tehnice ale ultimei ore. Aparată de radio, emițătoare și receptoare, un motor instalat pentru punerea în acțiune a unei elice aeriene, ca o rezervă în caz de nevoie, legături solide pe mari baloturi de aprovizionare, multe aparate optice, fotografice și de felurite măsurători făceau din sania celor doi ingineri un vehicul excelent utilat, purtat pe tălpi late, lunecătoare și ușoare, din material plastic. De altfel, elicopterul atașat pe lângă sania lor era, după cum am spus, pilotat de Stela, care în felul acesta putea să aibă o veghe neîncetată asupra mersului saniei, lucru pe care și-l dorește. Elicopterul — conform regulamentului general pentru echipa de sănii răzlețe plecate în cercetare — indica zilnic pe hartă drumul de parcurs, cobora la ultima stație, dacă lucrul era cu puțință, dacă nu, parașuta cele de nevoie, cerute de cei din sanie, și se întorcea a doua zi pentru a ajuta mersul înainte.

Pirțile erau anevoioase, drumurile întinse fiind rare. Întregul peisaj ce se deschidea înaintea lui Radu și Heinz era alcătuit din uriașe câldări vulcanice pline pînă aproape de margini de zăpadă și gheață. Numai niște creste de granit, înalte de 3.000 de metri, ieșeau la iveală ca tot atîtea șire de neatins. Adeseori, cînd autosania luneca pe „pajiști“ de gheață — cum le numea Heinz —, deși n-avea nimic metalic în alcătuirea ei, simplul fîșit al tălpițelor era pricină pentru un înspăimîntător zgomot, amplificat. Tinerii aveau impresia că trec peste un imens gol, o vastă cutie de rezonanță, a cărei boltă de gheață nu știau cît de groasă era și nu știau iarăși dacă va ține greutatea autosaniei lor.

De multe ori se opreau și cu un topor provocau o lărmă mai puternică. Atunci, o bubuitură se ducea și venea parcă de la fundul pământului. După foraje sistematice, ale căror instalări erau indicate de ei pentru cei care aveau să-i urmeze, se putea în felul acesta preciza grosimea stratului de zăpadă. Când terenul îngăduia, elicopterul Stelei ateriza. Era atunci, în mijlocul pustiuului acesta alb, o bucurie negrăită a dragostei și prieteniei. Radu și Heinz, în afară de mingiile Stelei pentru Radu și cuvintele bune pentru Heinz, gustau cu delicii și o mâncare caldă adusă în îngrijite recipiente de la baza de aprovizionare.

Având în vedere epoca, aerul mai era respirabil. Efectul turnurilor cu raze infraroșii, deși considerabil scăzut în interiorul continentului, contribuia într-o măsură oarecare la îndurarea acestei clime glaciale. Aceste turnuri încă de la început născuseră și la Radu, și la Heinz o neîncredere. Iar acum, pe măsură ce se adânceau în continent, neîncrederea lor sporea. Simțeau cum undă caldă se pierdea neputincioasă, amestecându-se ca apa unui vas clocotit în sloiurile de gheață ale unui șuvoi de munte. Bănuielile lor le împărțeau și Stelei, iar Vinö, pe care Moore ținuse neapărat să-l dea ca șofer al tanchetei, nepricepînd bine germana, căuta să găsească un înțeles după gesturile celor doi tineri.

Vinö nu era un om rău. Când primea o însărcinare, mai ales de la Moore, o executa cu cea mai mare conștiinciozitate. Moore cunoștea felul de a fi al lui Vinö și tocmai de aceea îl folosea ori de câte ori avea nevoie.

În discuțiile purtate încă la Atomicum, Radu și Heinz formulaseră câteva rezerve teoretice față de propunerea canadiană expusă de Moore. Altit fusese de ajuns pentru ca acesta, deși biruitor fiind pînă la sfîrșit, în orgoliul său nemăsurat să rămînă cu o bănuială.

Conștiincios, ca întotdeauna, Vinö își indeplinea misiunea, conducea cu îndemănare tancheta grea și încărcată și arăta tinerilor un fel de cordialitate, datorită căreia și-a cîștigat încrederea.

Poposiseră de câteva ceasuri pe o largă arenă de gheață. Sosise și elicopterul pe care Stela îl așezase frumos și moale pe luciul gheții, cînd Vinö veni dînd semne de departe de o întimplare neobișnuită. Ridica brațele și le rotea pe fiecare în sens invers. Acesta, la el, era telegraful marilor întimplări. Descoperise sub povîrnișul arenei o imensă groță de granit roșcat ce se deschidea pe malul unui lac. Și Vinö povestea că, pe cît își putuse da seama, groța era populată. Dar cine o locuia, nu putea spune. O mare curiozitate îi cuprinsese pe Radu, pe Heinz și pe Stela. Înarmați cu lămpi puternice de mină și cu un reflector portativ, ei coborîră în tovărășia lui Vinö spre peștera minunată.

Ținutul, cu toată asprimea lui, era încîntător. O limpezime vibra pe o adevărată arhitectură de granit care deschidea gura peșterii. Lacul din fața peșterii era albastru și adînc, făcînd ca din cleștar gros, în nemișcarea lui. O liniște înspăimîntătoare te făcea să-ți auzi propria respirație. Era ca un ținut al morții înghețate.

Cei patru cercetători se apropiară cu prudență de peșteră cu lămpile și farul aprins. Drumul era în urcuș și anevoios. Pe poteci

de gheață piciorul aluneca. Trebuiau să facă cu adevărat alpinism pentru a ajunge pînă la o deschizătură practicabilă. Cînd însă primele raze de lumină au bătut în adîncul peșterii, risipind negurile, o adevărată minunăție s-a arătat privirilor.

Era ca o enormă sală de muzeu tăiată în gheață. Era ca un muzeu căptușit cu oglinzi în care, în fulgerările luminii, se răstringea o lume înghețată și vie parcă, în perfecta conservare în care se afla. Erau speciile polare cunoscute, îmbogățite totuși și de alte specii de mult dispărute. Mamuți enormi ingenuncheați cu blana lor lungă, înghețată păreau legați de blocul ghețurilor prin mij de corzi. Colții lor uriași și curbi se frîngeau de pereții sticloși ai peșterii. Erau marii urși ai cavernelor de două ori cît un taur obișnuit, ghemuiți sau întinși de-a lungul unor trunchiuri de arbori necunoscuți, ce păreau făcuți din fier. Erau morse uriașe încremenite în somn multimilenar și apoi fauna polară obișnuită a urșilor albi, cu o talie mult mai mare decît a celor de azi. Și păsări erau. Îndeosebi o specie dispărută. Un fel de vulturi pleșuvi înalți de aproape doi metri, îmbrăcați în pene lungi albe și purpurii, care susțineau aripile lor frunte de zbor în strîmta încăpere a peșterii.

Cine știe ce cataclism strînsese aici, cu zeci de mii de ani în urmă, speciile acestea ale unui muzeu nemăjintînit, care înainte de a încremenii pentru totdeauna se luptaseră între ele pentru un loc de salvare, de conservare a vieții.

Cei patru oameni, în fața acestei priveliști, n-au izbutit să lege nici un cuvînt. Se uitau unul la celălalt, mișcînd proiectoarele lămpilor, arătîndu-și unul altuia curiozitățile pe care le descopereau. De bună-seamă trecuse pe aici o mare prăbușire. O furtună? Un cutremur? O năpraznică înghețare? Fiecare în parte sau toate la un loc? Pentru Radu gîndurile acestea într-o clipă au fost ca o smucitură sufletească într-un mare val de entuziasm. El le comunică lui Heinz și Stelei.

— Ceva cam la fel de grandios, spunea el, întreprindem și noi! O uriașă transformare, inversă însă, de dezghețare a globului...

— Dar..., completă Heinz, n-avem încă siguranța metodei de urmat. În fața acestei priveliști grandioase, turnurile lui Moore îmi inspiră și mai puțină încredere. Altceva trebuie găsit...

— De acord, îi răspunse Radu, dar trebuie să ne facem pînă la cap datoria. Trebuie să epuizăm toate posibilitățile și să sucrăm deocamdată cînstă cu ceea ce avem.

— Nu te contrazic! îi răspunse Heinz.

Vinô, stringînd puternic reflectorul, urmărea cu fața lui împietrită convorbirea, silindu-se să înțeleagă ceva.

Acestea erau gîndurile ce-i frămîntau pe cei doi tineri, cînd un șuierat prelung, urmat de bubuituri puternice, se făcu auzit. O răbufneală de gheață străbătu de afară, răscolind atmosfera din peșteră într-o încăierare de crivețe. Se anunța o cumplită furtună.

Furtuna

Cel dintîi strigăt și grija tuturor a fost pentru elicopterul și sania lăsate sus, pe dîmbul de gheață. Sania reprezenta posibilitatea de cercetare amănunțită, iar elicopterul era singura legătură între sania

îndepărtată în exploatarea Antarctidei și baza de la marginea oceanului. Peste 700 km îi despărteau de punctul lor de sprijin. Elicopterul sfărîmat însemna pieirea pentru cîteșipatru. De aceea au încercat să iasă din peșteră. Cînd au ajuns însă la gura ei, au înțeles cu deznădejde că sînt ca și osîndiți. O negură groasă acoperise totul. Nu se mai vedea nici lac, nici urmă din plaja de gheață. Pulberea albă, care întuneca vederea și încerca să pătrundă peste ei în răbufneli cumplite, îi ineca. Un vuiet prelung stăpînea lumea asta de gheață, purtînd în el toate sunetele pe care și le-ar putea închipui un om. Erau șuierături, guițăturî, gîf_gîri, croncăniri, urlete... Tîpau acele de gheață înfășurate de vînt și bolțile bătute neîncetat ca tot atîtea stînci sonore.

Micul grup s-a tras mai înspre adîncul peșterii pentru ca să se ocrotească. La sfatul lui Heinz, au stîns lămpile pentru a economisi bateriile. La fel au procedat și cu reflectorul. O beznă adîncă îi învăluja, densă, grea, un infern făcut din întuneric și sunete. Pe Stela mai ales o cuprinsese o spaimă nespusă. Îi era frică de peșteră și de animalele ei, care parcă înviaseră sub frica și închipuirea femeii. Fiecare sunet se asocia în mintea ei cu animalele pe care le văzuse. Poate nu chiar atît de cumplit și de fantasmagoric, dar un sentiment foarte neplăcut îi cuprinsese și pe Radu, și pe Heinz.

Frîda de gheață și de granit sub care se ascuseseră era poartă spre o lume înspăimîntătoare. Era așa de completă întunecimea, încît lumina de obicei difuză a cadranului cu fosfor de la ceasornicele lor de mină ajunsese să aibă o neobișnuită putere. Ceasornicele erau singurele puncte care, după mișcarea brațelor, le indicau pozițiile și sensul deplasărilor fiecăruia în colțul bine delimitat din care n-ar fi fost prudent să iasă.

Fără de veste izbucni, albă și violentă, o rază. Nu era nici una din lămpile puternice ale expediției, ci o simplă lampă electrică de buzunar a lui Vinö. Groenlandezul o aprinsese pentru a căuta, în jurul său, pe podișul de gheață al peșterii. Voia să știe ce erau lucrurile care îl glodeau sub talpă. Mai erau pe alocuri urme de pietre și oase. Deodată găsi ceva și ridică. Privea cu atenție un os lat de ren, de bună-seamă dintr-o epocă mult mai recentă. De altfel, nu departe, Vinö găsi oase întregi de ren și de om. Peștera fusese deci folosită și ca un refugiu tîrziu.

Radu și Stela, strînși unul lingă altul, clipiră la început, supărați de lumină. Apoi cerură să vadă și ei ceea ce găsise Vinö. Pe osul de ren era sculptată o femeie care avea pe o față lată toate părțile chipului puse alandala. Nasul era cu nările în sus, iar ochii și gura perpendiculare pe frunte și pe bărbie. Urechile de asemenea erau desenate cu lobiî înspre temple. Vinö întinse osul celor doi tineri. La nedumerirea Stelei, Heinz, care avea cunoștințe serioase de antropologie, explică desenul, arătînd că așa trebuie să fie închipuită de omul primitiv zeita furtunilor polare, răvășită de vînturile fără stăpînire într-atît, încît fața ei însăși e astfel alcătuită cu organe răsturnate și bătute de vînt.

Cu toată uitarea clipei de față, adusă de imaginea amuzantă, furtuna se întîtea. Puterile lor se sleiau. Mai ales pe Stela o cuprinsese

o primejdioasă toropeală. Radu își dădu seama că trebuie să întreprindă ceva. Își lăsase la intrarea în peșteră, sub un bolovan de gheață, sacul de care nu se despărțea niciodată. Il lepădase acolo pentru a se putea țiri mai bine spre gura peșterii, pe glacisul* greu de urcat. Și acum tinărul se întreba dacă în vijelia aceasta sacul său îl va mai fi așteptînd. Oricum, trebuia să încerce. Acolo mai era o mică nădejde. În afară de câteva conserve, galeți**, termosuri cu ceai cald și cafea, Radu păstra în sacul său un minuscul aparat de radioemisiune. Fără să dea prea multe lămuriri, el îi făcu semn lui Vinö cu cadranul luminos al ceasornicului de mînă să se apropie. Apoi, urmînd raza lămpii de buzunar, porni de-a bușilea spre gura peșterii.

Cînd a ajuns pe creasta glacisului de la intrare, a simțit că se sufocă. Parcă îi înfunda cineva cu pumnii vată în plămîni. Și-a pus o mască ușoară din împletitură fină de sticlă cu borangic, largă, pentru a crea o zonă respirabilă în fața gurii, și și-a dat drumul în jos. S-a rostogolit ca un butoi plin în negură și rafale. Cînd s-a oprit, și-a aprins din nou lampa. Știa că de la ultimul pas al glacisului, cîțiva metri la dreapta — acum la stînga — se afla bolovanul sub care își lăsase sacul. Lampa abia de-i lumina mîna din cauza ninsorilor. Se țiri cu greu și, fără să vadă, simți în cele din urmă ceva ce nu era de gheață. Desigur, sacul. Il trase la el și încercă să se ridice pentru a urca iarăși glacisul, dar fiecare încercare de a sa era invinsă de furtună, care îl rostogolea iarăși în întuneric. Maska i se rupse și simțea că i se taie respirația. În lupta aceasta cumplită, în zgomot și întuneric, se simți deodată înșăcat cu putere de umeri. Radu nu era fricos. El gîndi la pielea lui, de care era sigur acum, bărbătește. Totuși fantasmagoriile începură să-l cuprindă. Animalele uriașe din peșteră se înfățișară vii închipuirii sale aprinse. El nu mai avea decît o singură dorință: să se sfîrșească repede, cît mai repede...

Abia după ce s-a simțit ajutat la primii pași pe care a încercat totuși să-i facă, Radu și-a dat seama că cineva îi venise în ajutor. Și acest ajutor miraculos nu putea să-i vină decît de la credinciosul său prieten Heinz. Cînd a trecut de gura peșterii și a regăsit-o pe Stela, de bucurie că sînt scăpați, Radu o îmbrățișă. La lumina reflectorului, peștera, în gîtul ei cel mai adînc — acolo unde, dincolo de arena animalelor înghețate, clipea încă o băltoacă surdă de apă din profunzimi care din cînd în cînd răbufnea —, păstra un fel de ieșire afundă, un fel de comunicare cu altă lume ce se deschidea la 10—15 metri mai jos. Heinz își dădu seama că e o străveche spărtură vulcanică, mai nouă, de bună-seamă, decît peștera și animalele ei. Abia acum un gînd încolți în mintea tinărului inginer, că nici aici, sub bolta milenară, nu sînt în siguranță deplină. De aceea, el se grăbi să comunice bazei lor întimplarea, starea atmosferică, aproximativa lor plasare și să ceară, firește, ajutorul unui elicopter.

Pînă se asigură de răspuns, el încercă să-și îmbie tovarășii să guste ceva. După socotelile lor, chiar arzînd conținutul lămpile electrice

* Povîrnis (n.r.).

** Pesmeți uscați (n.r.).

și reflectorul, aveau acumulatori disponibili pentru douăzeci și patru de ore. Ei nădăjduiau să fie salvați într-un timp mai scurt. Totul depindea însă de furtuna de afară : în cit timp avea să îngăduie ajutoarelor să vină. De aceea, știind că trebuie să economisească acumulatorii, dar că trebuie să organizeze și un divertisment pentru uitarea oarecum a stării în care se aflau, Heinz propuse Stelei, lui Radu și lui Vinō o plimbare printre animalele înghețate. Scopul său real era să cerceteze mai de aproape spărtura vulcanică ce se afla în celălalt capăt al peșterii.

Coborîră așadar cu precauție. În așezarea de jos, unde erau încremeniți mamuții, un ecou nemaîntîlnit îi întovărăși. Acum abia, după o cotitură pe care nu o văzuseră înainte, constatară că peștera se prelungea adîncindu-se. De bună-seamă se confirma bănuiala că trebuie să fi fost aci un refugiu în fața unui groaznic cataclism. Și că acest cataclism — avînd în vedere și spărtura vulcanică, mai tirzie, e drept — nu putuse fi la vremea sa decît o erupție vulcanică de proporții enorme (erupție ale cărei gaze omoriseră lumea aceasta de animale, închisă în cutia unei prăbușiri) se vedea cu certitudine acum.

Se adăugau în acest cot al peșterii noi specii de animale, în special acel tigru gigantic machairodus latidens, de o talie uriașă, cu caninii maxilarului superior foarte dezvoltăți, fiară care trăise spre sfîrșitul erei terțiare. Ba le-a fost dat aci să surprindă și o scenă de luptă incremenită cu zeci de mii de ani în urmă, ceea ce i-a dat de bănuit lui Heinz că în acest cot al peșterii și-au găsit o moarte cumplită animalele refugiate acolo. Astfel era incremenit un grup format dintr-un machairodus latidens și un mare ierbivor (ceva între cal și girafă) ; în greabănul acestuia din urmă, tigrul își înfipsea colții de peste treizeci de centimetri. Ceea ce i-a uimit însă în special a fost craniul mamuților, desenat sub scheletul puternic, alcătuit din oase late ce formau alveole adînci în care s-ar fi putut ascunde un copil. Fîldeșii erau de o mărime și de o frumusețe uimătoare. Dintre păsările uriașe, abia cîteva străbătuseră pînă în acest fund de peșteră ; varietatea speciilor confirma ipoteza că era vorba de un refugiu ocazional și nu de o așezare cu caracter permanent.

Abia făcuse această constatare Heinz, cînd un miros ciudat și stăruitor se făcu simțit. La început, mirosul acesta se asocia, pentru vizitatori, cu privesiștea animalelor. Dar ipoteza asta fu repede înlăturată. Animalele, deși întregi, nu erau cadavre în adevăratul înțeles al cuvîntului, și mai puțin cadavre în descompunere. Și totuși mirosul creștea și stăruia. Era un iz dulceag, pătrunzător și arzător. De bună-seamă, sulful predomina. Ochii și gîtul se simțeau repede iritate, și un fel de imensă greutate se resimțea în respirație.

Heinz, alarmat o clipă, le făcu semn tovarășilor săi să se oprească. Și, în liniște, stabili că mirosul corespundea cu locul de clipocit al bulboanelor ce se formau în adîncul puțului vulcanic. Din prudență, oamenii se retraseră spre gura peșterii, spre aer, lăsînd fundurile acestea în veșnicul întuneric, sub gazele sale otrăvite, care, sigur, în răbufniri uriașe, vor fi fost cauza morții, incremenirii și conservării animalelor din peșteră.

Furtuna nu încetase încă. Dar cu toată nebunia ei, aci, fiind oarecum apărați, oamenii au înțeles că trebuia să se odihnească, ceea ce au și făcut, cu obligația unei veghi alternante între Radu, Heinz și Vinő. Vor fi dormit bine, și mai ales Stela, cînd, tîrziu, a doua zi, au văzut iarăși afară albul mormanelor de zăpadă și albastrul adînc al lacului.

Virtejurile se liniștiseră. Nimic nu mai mișca. Totul, întimplarea asta întregă, peștera cu animalele ei impietrite, li s-a părut acum un vis urît. Și veseli, încrezători în ajutorul care avea să le vină, au părăsit peștera și groaza ei. Urcînd iarăși pînă la dimbul de gheață și pînă la arena pe care lăsaseră elicopterul și sania, n-au mai găsit nimic. Revenit la viață, Radu gîndea, cu un fel de iritare specială a imaginației sale, la toate peșterile și surprizele pe care le poate ascunde podișul acesta de granit și gheață.

În primele ore ale după-amiezii, elicopterul nu s-a lăsat așteptat. A aterizat încet, pe cleștarul neobișnuitei sale piste, și i-a luat.

Mai în urmă au aflat că furtuna pricinuisese cabanelor-ășezări și citorva turnuri cu oglinzi parabolice unele neajunsuri.

Motivul pentru care turnurile se dovedeau pînă la urmă a fi ineficace era însă altul. Cu cîteva săptămîni mai înainte, glaciologul român Tiberiu Velican în colaborare cu savantul chinez Ciu No-i, bazați pe ultimele sondaje întreprinse în Antarctida, au stabilit că volumul de gheață al calotelor polare era cu mult mai mare decît rețesise în calculele anterioare și că, datorită unor substanțe calorifuge infuzate în structura gheții, topirea acesteia era mult mai dificilă decît prevăzuse proiectul lui Moore.

— Ei, și acum ce se întîmplă? întrebă Radu pe aviatore, o sovietică curajoasă și pricepută.

— Nu s-a luat încă nici o hotărîre, răspuse ea. Se țin ședințe peste ședințe la Atomicum, la Geneva. Rezultatele ni se comunică prin radio. Pînă ieri, adaugă Sonia Aleksandrovna, așa o chema, se părea că se va renunța chiar la întreprinderea aceasta de a topi calotele polare. De ieri însă s-a anunțat că pe curînd ni se va comunica o propunere sovietică pe baza unei noi invenții... Poate mîine, poate chiar astă-seară o vom afla. Pînă atunci s-a luat hotărîrea aci, la conducerea locală, să se lucreze mai departe cu turnurile calorice! Mai ales Moore a insistat.

Și Sonia Aleksandrovna puse în mișcare puternicul său aparat, care umplu de zgomot pustiul alb.

Fusese o serioasă luptă teoretică la Atomicum, cu cîteva luni în urmă, față de propunerea canadiană a turnurilor calorice, luptă dusă de Moore. Fusese atuncî rezerve, învinse însă pînă la sfîrșit. Moore se încăpățînase să facă să biruie punctul său de vedere.

Înfrîngerea de acum nu numai că îl reînforcea pe Moore la vechile poziții șubrede, dar ridica și întreaga opinie publică împotriva sa.

Moore își dădu, în sfîrșit, seama că turnurile concepute de el nu vor izbuti să realizeze topirea calotei polare. El nu aflase încă de

concluziile la care ajunseseră Tiberiu Velican și Ciu No-i, așa că vina lui de a fi grăbit — în ciuda obiecțiilor ridicate împotriva proiectului său — înfăptuirea acestuia i se părea a fi chiar mai mare decât era în realitate. Canadianul era un om orgolios, impulsiv, întrucât pînă una dintre acele rămășițe ale trecutei mentalități burgheze, de care societatea încă nu se descotorosise cu totul. Succesele pe care le avusese pînă atunci îi creaseră lui Moore prestigiul unui inginer serios. Acum însă totul avea să se dărîme. Alături la ananghie, Moore s-a dovedit a fi un ins slab, lipsit de scrupule, un laș.

Crezînd că în felul acesta va scăpa, Moore l-a convins pe Vinō că cei doi ingineri, care în tură erau obligați să lucreze în turnul termic, nu dau întreaga tensiune, cu gîndul de a compromite întreaga întreprindere. Și Moore i-a dat o însărcinare specială lui Vinō și l-a sfătuit ca la un anumit moment să dea el drumul întregii tensiunii a turnului. Groenlandezul, ascultător și devotat, a făgăduit că așa va face. Moore căuta să provoace o diversiune pentru a muta atenția lumii întregi de la înfrîngerea tehnică a sistemului său.

Tragedia din turn

Credincioși cuvîntului lor de a se conforma pînă la sfîrșit dispozițiilor primite, Radu și Heinz au acceptat să conducă echipa celui mai mare turn, ce se mai afla după furtună în stare de funcționare, cu încă două-trei pe malurile continentului polar. Firește că Vinō nu putea să lipsească din echipă. I se încredințase chiar de Moore o funcție în cabina principală a turnului unde existau tablourile de comandă a întregii instalații.

Cînd au urcat în cabină, Radu, Heinz și Vinō, gerul se lăsase groaznic peste întreaga regiune. —80°C era o constantă care de cîteva zile nu mai ceda. De îndată ce ai fi îndrăznit să-ți lepezi mînușa, degetele ți se albeau și degerau. În cabină, temperatura era, firește, mai ridicată, dar nu mult. Cu toate închizătorile foarte solide ale ferestrelor prinse în cercevele metalice, frigul pătrundea îndulcînd temperatura pînă la cel mult —30°. În condițiile acestea trebuiau să lucreze cu deosebită grijă pentru regulator, care nu putea fi urcat la maximum de tensiune, ceea ce ar fi prilejduit întreaga alcătuire metalică a turnului. Cabina de comandă, circulară și complet de sticlă, se afla la o înălțime de 20 de metri. Scara care o lega de prima platformă de refugiu, doar cu cîteva metri deasupra solului, era din trepte striate de metal, cu margini de cauciuc, pentru a evita eventuala înghețare și alunecare a treptelor de sticlă sau de alt metal.

Vinō ședea acuiat lingă voltmetre, scriînd cu scrupulozitate indicii de tensiune într-un caiet. Dar toată atenția lui era atrasă de marele tablou de distribuție și de măsură a intensității curenților. Maneta centrală pe care o mînuia Heinz îl ispîtea cu o putere irezistibilă. Aflase, din conversația celor doi tineri, că de ea ținea reglajul intensității curentului din întreaga instalație. Și tot din conversația celor doi ingineri Vinō înțelesese că ei niciodată nu vor

da maximum de curent din motive tehnice al căror rost îi scapa însă. Vinő nici nu-l ascultase cu atenție ca pe un lucru important.

Raționamentul său se desfășura cam în acest fel: „Adineauri i-am auzit vorbind că nu vor da niciodată maximum de curent. De ce? Ca să-l facă de ris pe Moore. (Vinő deslușise din citeva conversații felurite deficiențele furnurilor și le punea pe seama jignirii lui Moore.) Deci eu, Vinő, trebuie să fac ce nu vor ei să facă. Atunci abia turnul acesta o să lucreze cu adevărat. Atunci abia toate turnurile au să lucreze, și după aceea și Groenlanda are să înflorească“.

Și din clipa în care ideea aceasta s-a instalat în mintea lui, Vinő n-a mai făcut decît să pîndească prilejul pentru a-și pune planul în aplicare. Și împrejurarea prielnică s-a ivit cînd Radu l-a chemat pe Heinz la o extremitate a cabinei, pentru a-i arăta pe micul aerodrom al stației pe Stela, care se urca într-un elicopter și le făcea prieteneste cu mina. Abia au recunoscut-o după boneta ei roșie la depărtarea aceasta.

Atunci Vinő s-a repezit ca un fulger la maneta centrală, a apucat-o la maximum spre dreapta, a deșurubat-o și, deschizînd o ferestruică, a aruncat maneta. Heinz și Radu au aflat de manevra lui Vinő din zgomotul făcut de ferestruica ce se închisese de citeva minute. Heinz și-a dat seama de dezastru. S-a repezit la groenlandez urlînd, cu pumnii ridicați. Acesta, calm, fără o tresărire, fără nici un clipit în privirea lui rece, repeta neîncetat, ca unui copil pe care vrei să-l adormi:

— Acum are să lucreze! Acum are să lucreze!

Între timp, în întregul turn se și simțeau consecințele maximumului de intensitate a curentului. Giganticul eșafodaj de fier începuse să vibreze cu o putere la care puțin de erați atent percepeai cum crește neîncetat. Legăturile firelor interne, telegrafe, telefoane începuseră sub vibrație să se desfacă și să se rupă. În felul acesta, cei aflați în cabina de comandă a turnului rămîneau izolați. Era greu să-ți închipui că cei de jos, destul de depărtați și deprinși cu zbirniitul turnului, puteau să facă deosebirea în intensitatea de zgomot. Chiar Stela decolase și își luase zborul cu elicopterul ei.

Pe măsură ce vibrațiile turnului creșteau, Vinő se însenina la față:

— Lucrează! Lucrează bine! mormăia el fără să-și dea seama de primejdia îngrozitoare în care se aflau oamenii închiși în turn. Fiecare traversă de legătură vibra din întreaga alcătuire a turnului, care, la înălțimea și masivitatea lui, se simțea tot mai șubred. Desfăcute din incheieturi, segmente ale enormelor oglinzi concave veneau de sus de la încă 30 de metri și se făceau țândări, lovindu-se de picioarele turnului. Catozii incandescenți clipeau și sfîrșiau acolo sus, mai cu seamă acum, cînd se pornise iarăși o furtună puternică de gheață. Contactul grindinei acesteia dese cu peretele incandescent din vârful turnului făcea un zgomot sinistru. Pe cei din turn îi aștepta o moarte cumplită prin electrocutare și prăbușirea într-o atmosferă de -80° . Fiecare obiect de metal, cheie, daltă, ciocan, pe care Heinz îl arunca să lovească barele traverse producea cite un

trăsnet, într-atît toată schela aceasta de fier era de încărcată cu electricitate. Cabina de comandă, alcătuită cu totul din sticlă, îi ferea deocamdată de trăsnet.

Nu rămînea decît o singură posibilitate de salvare: tăierea curentului din centrala turnului care se afla însă la 10 metri sub cabină. Cum se putea ajunge acolo? Fiecare treaptă a scării de metal trosnea la fel cu barele traverse. Trebuia găsit un mijloc de trecere printre bare — dacă se putea — pînă la casa de sticlă groasă a centralei electrice. Și Heinz se hotărî să încerce soluția aceasta.

Frămîntările celor doi tineri Vinö le privea cu un fel de beatitudine stupidă. Incremenise cu un zîmbeț pe față. Toate pregătirile inginerilor îl lăsau indiferent. Stătea în colțul său, zîmbea și privea cînd în sus, cînd în jur, ca un iresponsabil fericit de o ispravă al cărei scop nu-l înțelesese în toate rosturile lui bine.

În febra și agitația lor, tinerii ingineri s-au bucurat cînd salvarea a fost întrezărită sub forma unei funii groase și rezistente, făcută din fibre de sticlă găsită în cabană. Era tocmai ceea ce le trebuia. Care din doi avea însă să încerce primejdia salvării? Cel care pleca trebuia legat de capătul funiei, să se lase cu grijă printre bare și țesătura lor. Cea mai mică atingere însemna electrocutarea și moartea. Pentru cel plecat liniștea și singele rece erau calitățile cele mai de preț. Pentru cel rămas, îndeminarea de a conduce încet coborîrea, precizia și puterea de a prevedea fiecare mișcare, fiecare balans dedus din mișcare erau daruri ce se cereau neapărat. Și, într-o frățescă înțelegere, ei și-au împărțit rolurile: Heinz avea să coboare, iar Radu prelua comanda delicatei operații de care depindea viața lor, a tuturor.

Coborîrea s-a făcut prin chepengul de sticlă ce exista în po-deaua cabinei de comandă. Legat peste blana de care nu se putea lipsi și care îl îngreuna, Heinz, în momentul cînd și-a dat drumul în gol, a început să capete un balans care îl apropia ba de o traversă, ba de alfa. A înțeles însă de îndată ce avea de făcut. Prin rotiri puternice ale brațelor, anulă în bună parte balansul, după care, cu brațele lipite de trup, trebuia să aștepte liniștit, ca un trunchi de lemn, să fie coborît lent, centimetru cu centimetru, de Radu. În cabină, otgonul de sticlă folosit era trecut pe după picioarele unor scaune fixe, pentru ca, printr-un fel de vinciu improvizat, să capete siguranță și posibilitate de manevră precisă. Totuși, fiecare mișcare în adîncime se făcea cu un salt care îi dădea lui Heinz iarăși cea mai mare primejdie: balansul. Desigur că totul s-ar fi desfășurat în deplină siguranță dacă furtuna, care începuse cu deosebită violență, n-ar fi dat trupului lui Heinz oscilațiile primejdiioase. Se vedea adeseori azvîrlit cu putere asupra a două traverse ce trosneau descărcîndu-se în contact cu lungile fire telefonice și telegrafice rupte și bătute de vînt. De multe ori, numai la un metru de Heinz, bubuia scînteile albe ale trăsnetelor.

Coborise aproape trei sferturi din distanță, cînd — trei-patru metri să mai fi fost pînă la platforma de jos și pînă la capsula de sticlă a centralei electrice — Vinö, apucat de o furie bruscă, înțelese

că toată manevra aceasta delicată era făcută pentru ca să se oprească din circuitul turnului curentul. Atunci, cu încăpășinare și violență, el se repezi asupra lui Radu, prins pe neașteptate.

Între cei doi oameni se încinse o luptă de care Heinz abia își putea da seama. Vedea că rămăsese de o bună bucată de vreme suspendat în gol și nu înțelegea de ce. Să ridice capul, să privească spre cabină, îi era aproape imposibil din poziția în care se afla. Ceea ce îi mărea groaza în oprirea aceasta era furtuna care continua să-l legene. Heinz se ferea de grinzile de fier cu o deznădejde care crescuse o dată cu oprirea lui, cînd, deodată, se pomeni prăbușit în gol. Norocul a fost că în calea prăbușirii sale nu s-a atins de nici una dintre barele turnului. A resimțit o durere violentă în piciorul drept, fracturat, de bună seamă. Totuși a mai făcut un ultim efort și, deschizînd capsula de sticlă, întoarse maneta care tăie curentul. Apoi își pierdu cunoștința.

Cînd s-a trezit, lingă el stătea Radu, rănit la mină serios. Îi explică de lupta lui cu Vinő, de intervenția acestuia și de cablul tăiat de Vinő cu o secure. În lupta pentru a-i lua securea, Radu fusese rănit.

Au mai petrecut o zi întreagă la picioarele turnului stîns. Vinő dispăruse. Cînd, transportați la bază, Radu și Heinz au fost vizitați de Moore, acesta i-a felicitat că au scăpat cu viață, apoi cu mare circumspecție a avut grijă să spună că, așa devotat cum era Vinő, de multă vreme nu mai era în toate ale lui. Din ziua aceea, nimeni nu l-a mai văzut.

Ședința

Ședința, la Atomicum, era în continuare de o zi și o noapte, mai ales după vestea tragediei din turn. Cabinele ziariștilor supra-aglomerate răsunau continuu de bîzîitul telefoanelor și ciocăniturile mașinilor de scris. Experiența din Antarctida infirmase ipotezele și calculele privitoare la turnurile stabilizatoare ale climei, ca și la topirea calotelor polare. Se dovedise pe de o parte că eficacitatea turnurilor emițătoare de raze infraroșii era cu totul relativă față de temperatura regiunii, care cobora de multe ori pînă la -80°C , iar pe de altă parte se mai dovedise că masivitatea acestor turnuri și înălțimea exagerată constituiau o formulă cu totul nepotrivită pentru furtunile din Antarctida și intensitatea lor. Astfel, furtuna, care-i cuprinsese pe Radu, pe Heinz și pe Stela, avusese, după informațiile primite, un caracter general, iar ultima furtună pusese la pămînt, pînă la sfîrșit, și turnurile rămase. Însăși baza expediției suferise prin dezarticularea și turtirea citorva pavilioane, iar bilanțul cel mai dezastruos al trecerii acestei uriașe tempeste — foarte obișnuită de altfel în Antarctida — fusese că ea demonstrase, de fapt, eșecul încercării de a topi calotele polare cu ajutorul turnurilor termice.

În fața acestei situații, desigur că trebuia să se renunțe definitiv la turnuri.

Era un moment grav și penibil din toate punctele de vedere. Cum acțiunea aceasta uriașă și formula ei nu aparțineau unei singure națiuni, ci fusese studiată și adoptată la Atomicum, planurile și calculele acestei instituții cu mare prestigiu, în urma propunerii canadiene, căpătără din momentul acela o penibilă înfirmare. De aceea, ședința de la Atomicum lua caracterul unor dezbateri violente și dezordonate. Era departe de a se mai discuta cu precizia științifică necesară și mai ales cu calmul cerut de împrejurări. Reprezentanții diferitelor națiuni se agitău. În haosul acesta, din care nimic bun nu putea să iasă, se făcuseră, firește, și unele propuneri pentru a remedia cit mai grabnic neajunsurile. Se propusese instalarea prin conducte, la suprafața solului, a unui sistem de îndulcire a climei și de evaporare a apei rezultate din dezgheț. A mai fost și altă propunere care spunea că se pot obține rezultatele dorite printr-un bombardament cu raze infraroșii de pe bordul unei flote special construite. Sistemul acesta voia să înlăture primejdiile la care marile turnuri erau supuse din pricina furtunilor. Dar nici acest sistem n-a fost acceptat. Și, în sfârșit, inginerul Broott a mers pînă la a propune să se renunțe definitiv la topirea calotelor polare și să se meargă, în schimb, pe linia descoperirii și a exploatării zăcămintelor din Antarctica.

Aici stăteau lucrurile cînd adunarea internațională de savanți și tehnicieni a fost informată de la Moscova că Uniunea Sovietică în câteva zile avea să aducă nu numai o propunere, dar și o practică și reală contribuție la soluționarea problemei inițiale. În urma comunicării, ședința s-a ridicat, așteptîndu-se convocarea prin birouri.

În acest răstimp, Geneva și lumea întreagă erau înfrigurate. Publicații ilustrate, în toate limbile, reflectau deocamdată o anumită îngrijorare și neîncredere a acelor cercuri care își pierduseră curajul în urma luptei cu greutățile survenite. Fotografii de pagini întregi, în culori, arătau flotele în mers, turnurile generatoare de raze infraroșii în picioare, apoi răsturnate; aspecte din înspăimîntătoarea furtună și cîteva splendide priveliști din grota animalelor, descoperită de mica expediție și pe care tinerii ingineri avuseseră grijă s-o fotografieze.

Mai grav era însă faptul că entuziasmele unanime în fața proiectului de topire a calotelor polare începuseră să se răcească. Pentru prima dată, și în condițiile unei minuțioase și costisitoare pregătiri internaționale, o întreprindere din acestea majore se infirma. Ultima informație despre o nouă propunere, informație pe baza căreia fusese ridicată ședința, era încă privită cu oarecare neîncredere.

Peste tot, pe întregul glob, nu se mai discuta decît de ceea ce se numea „secol polar.“ Lumea întreagă se împărțise în două: cei cu speranță și cei fără.

Zilele treceau frămîntate și tumultul creștea tot mai mare. Ședința se suspendase într-o marți, cînd iață că vineri seara au început să zbirniie telefoanele prin toate hotelurile Genevei. Radiourile anunțau de la toate posturile lumii că sosise la Atomicum comunicarea Moscovei și că simbătă la ora 10 dimineața se convocase ședința plenară

de lucru pentru examinarea și eventual adoptarea proiectului sovietic.

A fost una dintre ședințele istorice ale vechii instituții. Marea sală construită ca o scoică imensă dintr-o sticlă albăstruie ziua, irizată și puțin rozacee noaptea, dind posibilitatea de a vedea totul afară, dar nimic înăuntru, își înălța cercurile de pupitre (de asemenea de sticlă înrămate în nichel cromat) înspre acel fundal celebru la vremea lui, în momentul construcției, unde o enormă perdea ce părea de catifea, dar în realitate era tot din fibre de sticlă țesute dublu, direct și în diagonală, dădea sălii, printr-un calcu deosebit de meșteșugit, cea mai bună acustică din lume. Perdeaua aceasta, în proporții de douăzeci de metri înălțime pe o lățime circulară de cincizeci, de asemenea se iriza sub influența razelor zecilor de candelabre sau ale celor solare, care ziua puteau inunda întreaga sală. Se intra la ședința aceasta cu simțăminte deosebite, după temperament sau convingeri. Dar toți participanții, absolut toți, erau stăpâniți de același sentiment major: de nădejdea că vor fi martorii unei noi victorii a științei și tehnicii. Altădată, în alte veacuri, asemenea idei generoase mureau cu încetul. În zeci de ani, lovituri indirecte, conjuncturi neașteptate veneau să le dărîme. Și, cu toate că rareori se mai întimplase ca omenirea să aibă o dezamăgire atît de mare, totuși majoritatea savanților nu erau descurajați.

Cînd președintele a dat cuvîntul primului delegat sovietic, s-a făcut o liniște desăvîrșită. În cuvinte simple și într-o scurtă alocuțiune, primul delegat a anunțat că, după părerea savanților sovietici, acțiunea topirii ghețurilor polare era posibilă, și nu numai ale Antarcticii, ci și ale Arcticii.

Desigur că topirea calotei polare sudice părea să prezinte mai mult interes din pricina vastului continent aflat sub adîncul strat de gheață, totuși și calota polară nordică ar fi putut, prin topirea ei, să facă recuperabile enorme întinderi de uscat groenlandez (peste două milioane de kilometri pătrați), ca să nu socotim regiunile asiatice, americane și europene care ar fi avut de cîștigat de pe urma îndulcirii climatei.

Întreaga sală. asculta într-o tăcere emoționantă cuvintele delegatului sovietic. Toți așteptau cu nerăbdare soluția.

— Noj ne-am gîndit, spuse vorbitorul, că va fi posibilă topirea treptată a calotelor polare pe calea creării unor sateliți artificiali.

Uimirea ascultătorilor a fost mare. Se întrebau din ochi între ei. Unii dădeau din umeri, alții zimbeau.

— Desigur, urmă delegatul, nimeni nu poate sili un satelit artificial să zboare în planul unui cerc polar, după cum nu-l poate face să se deplaseze deasupra unei paralele oarecare a globului terestru, excepție făcînd ecuatorul. Într-adevăr, planul în care se află orbita satelitului trebuie să treacă neapărat prin centrul Pămîntului. În schimb vom putea împina satelitului o traiectorie de zbor care să treacă deasupra polilor. Or, tocmai la niște sateliți polari ne-am gîndit noi. De cîți asemenea sateliți periodici ar fi nevoie? Noj cre-

dem că 24 vor fi deocamdată de ajuns. De ce sint necesari atîția? Pentru că imensele întinderi polare să se afile mereu sub influența căldurii emise de sateliți. Gîndiți-vă că numai Antarctica are o suprafață de 14.000.000 kmp, așadar aproape cît jumătatea din Africa.

În orice caz, proiectul nostru prevede la început folosirea numai a 24 de sputnici, urmînd ca, în viitor, dacă va fi nevoie, să mărim numărul acestora.

Fiind 24, acești sateliți vor zbura zilnic unul după altul, la interval de o oră. Ei vor avea deci aceeași traiectorie, și în dreptul ei, în albele nopți polare, cînd Soarele nostru natural va lipsi de pe cer, oamenii vor vedea la fiecare oră zburînd un strălucitor soare artificial; mai bine spus, înainte să apună unul va și răsări cel următor.

E drept că aceste corpuri cerești ivite prin voința omului vor fi mai degrabă niște luni artificiale, deoarece lumina lor va fi una de împrumut. Totuși, din cauza efectului lor, le putem acorda numele de sori.

Faptul că fiecare dintre sateliții aceștia va face o învîrtitură într-un răstimp de o zi (mai exact în 23 de ore, 56 de minute și 4 secunde) determină și înălțimea lor. Ea este de 35.810 km, iar viteza pe care o vor avea acolo sateliții va fi de 3.076 m/s.

Veți dori acum să știți în ce fel vor izbuti sateliții să-și radieze căldura. Acest lucru va fi făcut cu ajutorul unor uriașe oglinzi cosmice cu suprafața de mii și mii de metri pătrați și care vor reflecta spre poli razele solare. Întrucît aceste oglinzi vor fi construite pe principiul aflat la baza oglinzilor folosite de astronavele fonice, radiația solară va fi îndreptată spre Pămînt cu maximum de eficiență.

Cum va fi posibil însă ca efectele termice, binefăcătoare pentru înghețatele ținuturi de la poli, să nu dăuneze regiunilor terestre cu climă temperată sau unde, dimpotrivă, ar fi nevoie mai degrabă de o coborîre a temperaturii? Această dificultate poate fi înlăturată în modul cel mai simplu: elementele oglinzilor vor fi orientate prin telecomandă.

Aplauze nesfîrșite au izbucnit cînd delegatul sovietic a ajuns la această parte a cuvîntării sale.

— Pot să vă spun, continuă vorbitorul, că toți acești 24 de sateliți constituie în momentul de față o problemă realizabilă nu numai din punct de vedere teoretic, ci și practic. Ei au și fost construiți, și lansarea lor nu mai așteaptă decît consemnul Atomicumului.

Asistența în picioare a ovaționat și a aclamat nu numai o idee, ci însăși înfăptuirea ei. Cînd zgomotul s-a oprit după cîteva minute, delegatul sovietic a declarat că tălmăcește această manifestație drept o acceptare și că nu era vreme de pierdut, deoarece peste patru zile — marțea viitoare așadar — urma să aibă loc lansarea celor 24 de sori artificiali.

Atmosfera la ridicarea ședinței era considerabil schimbată față de ceea ce fusese la deschiderea ei. Oamenii își strîngeau mîinile înviorați de o nouă perspectivă grandioasă deschisă de știință.

Lansarea

Locul lansării celor două duzine de „sori” artificiali — „Sorii cei roșii”, cum au fost în curind botezați pretutindeni pe glob — fusese ales în sudul Uniunii Sovietice. La est cu vreo sută de kilometri de cursul Volgăi, în Kazahstan. Ziua: 5 martie 1999! Pregătirea rampei de lansare a acestor bolizi de mii de tone era de mult gata. Viitorul „soare” arăta deocamdată ca o sferă enormă, închisă în containerul purtat de ultimul etaj al rachetelor. Și 24 de asemenea rachete stăteau la rind, așteptând să fie trimise în spațiile cosmice, la un interval de o oră, pentru ca să formeze în jurul planetei noastre un șirag de sori.

Evident că toate statele membre ale Atomicumului își trimisese ră delegați să salute acest eveniment unic și solemn. Și în tribuna ce se ridicase în fața rampei de lansare era o priveliște pitorească și rară. Oamenii preocupăți mai ales de operația în sine, tehnicieni în cea mai mare parte, se amestecau cu reprezentanții tuturor țărilor.

Momentul cel mare a sosit aproape prin surprindere și cu simplitatea cu care oamenii sovietici erau deprinși să înfăptuiască lucrurile epocale. În jurul rampei de pe care acum uriașa rachetă era gata să-și ia zborul, se agitău echipe de ingineri și lucrători, ale căror acțiuni erau urmărite cu un viu interes de mulțime. La un moment dat, toată lumea aceasta s-a risipit pînă la o apreciabilă depărtare, adică pînă lingă tribuna invitaților. Atunci o flacără enormă s-a produs, o dată cu ea un nor negru și dens, pe care racheta a săltat ușor, de parcă ar fi fost câteva clipe cîntărită de puterile uriașe ale acestui nor. Apoi aparatul a pornit vertiginos în sus, mișcîndu-se din ce în ce mai iute, în observația sutelor de binocluri ce-l urmăreau.

Locurile însă unde lansarea noului soare artificial era așteptat cu mai multă febrilitate erau, în mod firesc, Arctica și mai ales Antarctica, pe ale cărei ghețuri se afla expediția cu prietenii noștri și unde acum era vară.

Și de aci momentul lansării a fost urmărit îndeaproape prin aparatele de televiziune, dar momentul cel mai emoționant a fost acela al apariției celui dintîi „soare” artificial. De fapt, acum și aici avea să fie trecut adevăratul examen al îndrăzneților constructori.

Tocmai de aceea, cu câteva zile mai înainte încă, se strinseseră în locurile de unde avea să poată fi zărită pentru intîia oară deschiderea uriașelor oglinzi cosmice nenumărați învățați, telereporteri, artiști, oameni veniți din toate colțurile Pămîntului și care, prin mulțimea lor, parcă voiau să prefigureze populația care avea să acopere în viitor aceste tărîmuri încă înveșmîntate în lințolii de gheață.

Numeroase vapoare se îndreptaseră spre Antarctica. Flotile de avioane brăzdau văzduhul. Toți așteptau cu sufletul la gură nemai-pomenitul eveniment. Din fericire, vremea era senină ca și cînd însăși natura, uimită, își uitase furtunoasele-i prerogative în fața cutezătoarei înfruntări umane.

Deodată, observat la sutele de aparate optice cu care erau înarmați cei de față, apărură la orizont satelitul artificial. Se zărea greu, deoarece dimensiunile lui inițiale erau relativ reduse, deoarece zbura la o altitudine extrem de mare (la aproape șase raze terestre), iar oglinzile încă nu i se deschisese.

Sputnicul se apropia grăbit de țărurile polare, dar nu tot atât de grăbit se arăta să le încălzească. Oare mecanismele automate vor funcționa sau o neînsemnată defecțiune stricase complicata organizare prin care elementele oglinzilor trebuiau să-și întindă și să-și imbine înmensele suprafețe?

Iată că numai cîțiva kilometri mai despărțeau satelitul de verticala dusă de la țărul antarctic. Atunci aceia care urmăreau la lunete puternice ghemul metalic, rostogolit prin spațiul cosmic, asistară la un spectacol extraordinar prin perfecțiunea, măreția și splendoarea lui.

Acest corp ceresc, pe care pînă atunci îl văzuseră doar ca o sferă, ca un mugure zburător, cu dimensiuni nu prea mari, prinse parcă a palpa și a înflori.

Petale ciudate cu luciri orbitoare se desfăceau învoalte una din alta și creșteau cu repeziciunea cu care doar în filme poți vedea imbobocind florile. Și în fața tuturor, chiar și în ochii celor neînarmați cu instrumente optice, se arătă fără de veste o uimitoare crizantemă de foc.

Ghețurile, banchizele și nămeții din jur se învăpărară. Și o plăcută, minunată căldură, nemiînțilnită nicicînd pe acele tărîmuri ale gerului se pogora atotpătrunzătoare peste Pol.

La o oră după prima minune săvîrșită de minile omului, se ivi a doua, apoi a treia, pînă la a 24-a, astfel încît ziua întreagă fu umplută de asemenea miracole, și, la drept vorbind, ziua însăși deveni un nesfîrșit și patetic miracol uman.

De atunci înainte, în Antarctica noaptea fusese abolită și gerul, și spaima, și moartea.

Spitalul bazei din Antarctica în care fuseseră internați cei doi prieteni — Radu și Heinz, în urma tragicei întîmplări din turn — era în insulele Graham. Aci erau zilnic vizitați de Stela, sosită în elicopterul ei. Din largă galerie a spitalului, peisajul polar părea mai sălbatic și mai amenințător decît din altă parte. Adevărate trepte de ghețari suprapuși ridicau o arhitectură uriașă, de albastru translucid, cu irizații ireale pe crestele tăioase, pe care, printr-o iluzie optică fermecătoare, se anina beteala colorată a unei aurore boreale.

În echipa care lucra în această parte sosise de curînd și inginerul Brooft, la fel de sceptic și de neîncredător ca și mai înainte. Seara, închiși în salonul spitalului, unde se întîlneau în jurul unui pahar de ceai, ascultînd posturile de radio ale întregului glob, Brooft le împărtășea tinerilor săi prieteni, lui Radu, lui Heinz și Stelei, convingerea lui fermă că pe curînd încercarea aceasta are să dea greș. Zadarnic Heinz, de data aceasta complet cîștigat de încercarea soarelui artificial, se silea să-i dovedească lui Brooft contribuția

esențială a acestei metode. Nici termometrul care urcase cu aproape 30°, nici soarele artificial ce se plimba deasupra creștetului lor, dar nu apunea niciodată, nici întreaga atmosferă care prezicea parcă o schimbare fundamentală nu puteau să-l convingă. Și, pentru a-și dovedi fermitatea părerilor sale, Brooft a rugat-o pe Stela ca a doua zi să-l ducă în elicopterul ei până la picioarele cetății de gheață, până la înaltele prăbușiri albastre și argintii, care îl fermecau. Alpinistul din el, îmbătrinit și exersat pe potecile înguste ale Alpilor, avea să-și încerce întreaga măiestrie pe tășurile neumblate de nimeni ale ghețurilor din Antarctida. Și îi asigura bătrînul inginer că nimic extraordinar nu se va întimpla, cu toată strădania lor și a Atomicumului de la Geneva. El va face o excursie unică, din care se va întoarce nestingherit, ceea ce se va încheia, dată fiind mărturia lor, cu gloria nepieritoare a alpinistului Brooft.

A doua zi, Brooft s-a imbarcat în elicopterul pilotat de Stela. Cerul sub care pluteau era neobișnuit. Doi sori, unul mai mare și altul mai mic, dădeau o enervare specială și te sileau să clipești continuu și să alungi parcă dintr-o răsturnare a mîinii umbrele ce ți se strîngeau și fluturau, nu știai de ce, pe lingă tîmple. Elicopterul a decolat în bune condiții, plutind încă până ce și-a luat înălțimea, cu două umbre proiectate pe podișurile de gheață. La o mare altitudine, priveliștea era încintătoare. Peste întregul continent de cristal plutea parcă un polog purpuriu întrerupt pe alocuri de cețuri cenușii și albastre, ce se înfîgeau ca uriașii colți ai unei unelte de oțel să-i sîișie. Atunci Stela i-a arătat cu bucurie lui Brooft fenomenul acesta, care înfirma scepticismul său. Intr-adevăr, la o climă schimbată numai în cîteva zile, îndulcită, o puternică evaporare începuse să se producă din topirile inferioare ale blocurilor de gheață, ce nu puteau fi văzute cu ochiul liber. Cețurile acestea aveau să dezvelească Antarctica, ca de o plapumă, de crusta ei milenară. Brooft zîmbi și, chiar în clipa aceea, ca să dovedească neîncrederea sa, arătă Stelei un larg tăpșan de gheață pe care o rugă să aterizeze.

Au aterizat ușor, lăsîndu-l pe Brooft să coboare cu toate sculele lui de coarde și firnăcoape, așa cum se cuvine unui alpinist vestit. Înainte însă ca elicopterul să-și ia zborul, Brooft a bătut în patru țărîși pe netedul gheții un enorm steag. Era semnul de recunoaștere, pentru Stela, al locului de unde să-l culeagă la întoarcere. Un al doilea drapel avea să-l înfigă pe creasta bombată ca o cupolă de deasupra, prin transluciditatea căreia acum se întretăiau razele.

În clipa însă în care Stela era să-l părăsească pe bătrînul olandez, ceva neobișnuit s-a petrecut.

Venea dinspre ghețarul din față. Era un zgomot ca și cum sub o vastă cupolă sonoră ar fi intrat deodată zeci de trenuri cu zăngănitul lor. Brooft însuși a rămas cîteva clipe atent, cu eterna lui pipă între degetul cel mare și arătător. Stela înspăimîntată l-a privit îndelung și apoi l-a rugat frumos să renunțe la ascensiune. Brooft n-a răspuns nici un cuvînt. Rugămințile Stelei se făceau tot mai stăruitoare. Fata se agățase de brațul lui Brooft, și acesta tocmai era

să o îndepărteze cu blindeje, cînd din nou se auzi zgomotul asurzitor al unei prăbușiri uriașe. De data aceasta, zgomotele au avut însă și urmări.

Pe o vastă întindere în care se înfîcea muntele de gheață, un nor s-a întins ca o pădure uriașă care ar fi acoperit deodată sute de kilometri pătrați. Apoi, ca printr-o toamnă ce ar fi venit în cîteva minute, pădurea aceasta a ruginit, cu pete enorme galbene ca șofranul și cu incendii ce rupeau frumusețea, greutatea și moliciunea totuși a acestor nori buclăți, bulbucați, care se nășteau unii din alții în rotundități de baloane și subțirimi de caiere uriașe, toarse de puteri ce înconjurau pămîntul. Ici-colo, pe aceste întinderi nemăsurate, ce semănau cu o paletă nemaivăzută pe care culorile în bătaia și în puterea soarelui roșu curgeau, se blocau și se topeau una în alta, creștea pe un gît lung vălurit și dințat, ca dintr-o nemaivăzută lucrătură de aur, cîte un colț de granit ce urca. În fumul trandafiriu și în descompunerea din jurul său, cei doi sori se întreceau, călătoreau și se vedeau ca printr-o sticlă afumată.

Locul pe care se aflau Stela și Brooft era așezat cu spatele spre vînturile care în această regiune băteau cu o anumită constanță, înspire prăbușirea ghețarului. În felul acesta, vînturile puteau curăți seena aceasta ireală aproape de umbre și pete arămii, pentru a se putea observa efectele. Pe măsură ce valurile de pulbere se depărtau, o mare claritate își făcea loc. Și cînd ultimii nori s-au topit, un strigăt de mirare, dar și de deznădejde s-a auzit. Era al Stelei. Impunătoarea cetate de ghețuri, la asediul căreia ar fi vrut să pornească neîncrezătorul Brooft, începea să se topească. O înghițea o vastă spărtură care chiar de la distanța aceea se putea distinge cu binoclul.

Cutremurat de priveliștea pe care o avusese în față și mai ales de primejdia de care scăpase, se aplecă, privi îndelung înspre Stela și, fără să rostească un cuvînt, o sărută pe frunte... Cînd au fost iarăși cu toții la un loc, în salonul spitalului, Brooft îi strînse lui Radu mîna stîngă și-i rosti cu căldură:

— Și o hienă bătrînă ca mine se înșală cîteodată.

După un timp, cînd echipele s-au dus să vadă rezultatele primelor topiri, toți cei care au fost martorii acestei unice expediții polare au rămas incremeniți de priveliștea ce li s-a arătat. Se găseau în fața unui enorm lac negru. Topirea bruscă antrenase de pe o întindere mare a Antarctidei nu numai învelișul de gheață, ci și un considerabil strat de nisip și de humă, eliberînd stînci ce se prăbușiseră și dînd astfel posibilitate unui zăcămint adînc de țîței să fișnească la suprafață. Malurile rupte de prăbușiri scînteiau. Erau cristale încheștate unele în celelalte, a căror formă se distingea cu precizia alveolelor dintr-un stup. Pe alocurea, cristalele acestea înfloreau ca lanuri întregi de stînjenei violeți. Erau ametiste mari în cristale lunguiețe zidite ca în curtinele* unei cetăți. Lumea aceasta minerală se dovedea luxuriantă și

* Curtină — zid care unește flancurile a două bastioane (n.r.).

atotstăpinitoare în aceste ținuturi, vestind bogățiile ascunse încă ale acestui continent înghețat.

Evident, nu s-a întirziat cu exploatarea acestui lac de țitei, ca și a unor zăcăminte de plumb și de argint, deschise mai în adânc. Dar, încetul cu încetul, iarna polară din sud se apropia iar. Furtunile se înteteau, vînjolind mai degrabă cețuri decît nisori. Echipete se schimbau. Erau echipele de iarnă, care aveau să înlocuiască adevăratele echipe de pionieri, din care făcuseră parte Radu, Heinz și Stela. Aparatele rămîneau în folosință și în răspunderea aviatoarelor pînă la o nouă epocă de lucru, care în sezonul viitor avea să fie în Arctica. În bogăția de echipament a expediției, măsura aceasta administrativ-organizatorică simplifica mult, bazîndu-se pe instrucția perfectă și conștiința profesională deosebit de dezvoltată a acestui corp special de aviație. Elicopterul Stelei a fost schimbat cu un avion cu reacție.

Cei 24 de „sori“ zburau cu regularitate pe orbitele lor, fiind cîteodată niște simple ghiulele de metal abia perceptibile cu ochiul liber, fiind în alte dăți lilieci strălucitori, cu aripile de oglinzi desfăcute, stringînd și proiectînd, la comandă teleghidată, lumina puternică a Soarelui.

Groenlanda se bucura și ea de binefacerea aceasta. Și din satul cu turme de reni, în care Vinö se reîntorsese, el a putut să urmărească uimit această minune înfăptuită de om. Apoi a aflat prin radio și prin oamenii care purtau vestea din gură în gură că sistemul lui Moore se prăbușise și că cei 24 de „sori“ artificiali săvîrșiseră totul.

Vinö a simțit atunci în el ca o clintire din gînduri și sentimente. Stătea ceasuri întregi judecînd, cîntărindu-și ideile, reluîndu-le iar...

Și cînd, după zile lungi de grea luptă cu sine însuși, și-a dat seama de adevăr, Vinö s-a ridicat cu hotărîre și cu minie. Înțelesese, în sfîrșit, că fusese o jucărie în mîinile lui Moore, care îl pusese atunci să săvîrșească o faptă urîtă. Și o ticăloșie de asta Vinö nu îngăduia să se facă.

De aceea, luîndu-și pipa lungă de os de ren, bășica plină cu tutun, tichiuța și cojocul împodobite cu fișii de piele colorate, încrucișate pe piele de ren, Vinö s-a coborît la vale.

Marele oraș Montreal l-a impresionat mai puțin decît altă dată. Vinö cunoștea drumul. Neispitit de nici o reclamă, de nici o chemare, de nici o minunăție a zgomotului sau a luminii, Vinö se duse drept la birourile de inginer ale lui Moore. Dădu la o parte cu calm și cu hotărîre pe secretare și, fără să bată la ușă, intră la Moore, în biroul pe care îl cunoștea de multă vreme. Moore cînd l-a văzut a pălit ușor:

— O, uite, Vinö! Bravo, Vinö! Bine ai venit, Vinö! încercă el să se descurce înfinzînd groenlandezului mîna.

Acesta își împletî mîinile la spate.

— Ce fac „băieții din turn“? întrebă Vinö. Mai trăiesc?

— Trăiesc, de ce să nu trăiască! se precipită Moore. Sînt bine! Dar ia stai jos, Vinö, stai!

De pe fața lui Vinö nu se clinti nici un mușchi, ci, apropiindu-se de canadian, îi prinse mîinile în pumnii lui puternici. Ochii săi, ca țandări de gheață, luciră verzui :

— Dar puteau să nu mai trăiască, și asta din cauza lui Vinö, pus de tine... M-ai înțeles ?

Moore nu mai putea decît să dea din cap, și de frică, și de durere.

— Dacă m-ai înțeles, apoi atunci s-o spui tuturor. S-o spui celor de aci, din birourile tale, s-o scrii, s-o spui și acolo la Geneva, tuturor... că Vinö era să fie ucigaș împins de tine... Să spui la toți că asta este adevărul.

Moore se uita cu încremenire în jurul său dacă nu e vreo posibilitate de scăpare.

Mînia groenlandezului, care își cerea dreptate, creștea. Moore îl cunoștea pe Vinö. Pentru nimic în lume, cu vorbe și cu noi înșelăciuni, n-ar fi putut scăpa de el. Trebuia să facă un fapt hotărît pentru a-l amuți dacă nu voia ca un scandal nemaipomenit să-l compromită pentru totdeauna.

— Să afle toți, să știe toți că Vinö nu e un ticălos ! S-o spui la toți, și acum, chiar acum, m-ai auzit ? striga fără întrerupere groenlandezul.

Și, într-o pornire de definitivă demascare, îi dădu drumul lui Moore și se repezi să deschidă ușa.

Atunci cînd Vinö întoarse spatele, Moore, inebunit de furie și de spaimă, apucă o scrumieră grea de cristal și zvrîli cu ea înspre adversarul său. Obiectul acesta masiv îl lovi pe Vinö în cap. Omul se prăbuși plin de sînge, nu fără a se fi agățat de clanța ușii și a fi tras-o după el. O mulțime curioasă se îngrămădea în prag. Funcționari, ingineri, muncitori priviră inspăimîntați. Vocea tunătoare a lui Vinö se făcuse auzită din timpul discuției.

Un ajutor grabnic veni în sprijinul celui rănit. Pansat, Vinö își reveni încet în fire, căpătîndu-și cunoștința. Moore, care în invălmășeală încercase să se strecoare și să fugă, a fost oprit de cei care au intervenit la scena dintre cei doi bărbați.

Lovitura nu fusese mortală. Vinö era însă grav rănit. Totuși el a mai avut puterea să spună în fața tuturor înainte de a fi ridicat :

— El a vrut să omor doi tineri... doi ingineri... acolo în Antarc-tida... Nu știam nimic. Dar acum știu și spun că n-am vrut...

Apoi, slăbit, leșină pe targa care venise să-l ia.

Stela, Radu și Heinz — nu complet însănoșiți, dar transportabili — cînd au decolat de plecare de la baza expediției, noaptea polară era aproape deplin luminată de noii „sori“, proiectați și înfăptuiți de oameni. Tot peisajul era luminat ca de o veche lampă de gaz, iar aerul era încă respirabil, fără să fi fost nevoie de măștile cu tuburi încolăcite de trup, pe sub veșmintele de blană, pentru încălzire. Tinerii, și în special Stela și Radu — care puteau să se miște în voie și să se bucure de mișcare —, în drumul reîntoarcerii, au căutat în mod

firese continentul cel mai apropiat, și anume acela al Americii de Sud. Au zburat peste Capul Horn, făcînd prima escală la Santiago de Chile. Gustul de călătorii al amîndurora căuta să folosească din plin drumul acesta de reîntoarcere mîngîindu-l pe Heinz — încă imobil — cu povestiri și mici daruri. Mai ales Mexicul îl atrăgea pe Radu, Mexicul cu cetățile lui vechi de argint, ascunse în adîncul pădurilor bogate, cu urmele impresionante ale civilizației Maya.

Drumul lor trecea silit peste o largă curbură a fărmului american, pe deasupra Oceanului Pacific. Harta pe care o aveau le indica la o nu prea mare depărtare insulele Galapagos. Pasiunea naturalistă a Stelei i-a îndemnat să aterizeze. Nu erau oare aici locurile de baștină ale ultimilor saurieni giganticij din zilele noastre? Aveau posibilitatea să reinnoiască priveliștea peșterii cu animale din Antarctida, de data aceasta cu animale vii.

Cînd avionul a început să coboare, văzute de sus, șopirlele, strînse cu miile pe stîncile de lavă ale insulei, făceau impresia unei nesfîrșite turme de oi. În realitate erau vestitele șopirle din Galapagos, care ating ușor aproape doi metri lungime. Urite, fioroase la prima vedere, cu ochii bulbucați și negri, fișii, îmbrăcate în piei verzui, mai largi decît ele, cu gheare puternice și cozi lungi și mușculoase, cu guri largi de balauri, șopirlele acestea hidoase sînt în realitate blinde, neprimejdioase și, ca toate animalele de pe insule nepopulate, fără teamă de om. Sînt ierbivore. În timpul retragerii, în flux, a oceanului se reped cu miile, cu zecile de mij — insula este toată populată numai de ele — pe locurile părăsite vremelnice de ape și pasc cu lăcomie un fel de mușchi roșcat, umed și gras ce crește pe fundul oceanului, pe lîngă coastele din Galapagos. Cînd vine refluxul, șopirlele, care nu sînt animale acvatice, aleargă cît pot să se refugieze pe stîncile lor de lavă, unde se întind la soare, să-și facă digestia.

Radu și Stela au privit îndelung manevra aceasta a șopirlelor, iar în cele din urmă s-au ispitit să prindă cîteva, ceea ce nu era greu, avînd în vedere blîndețea acestor animale. Și Radu, și Stela au prins cîte două din ele. Lucrul n-a fost ușor la imbarcare, din cauza mărimii lor. Stela, prevăzătoare, a umplut și o ladă cu mușchi roșu. Cînd și-au luat zborul, turma șopirlească i-a privit cu un ochi spre cer, fără a se sinchisi însă prea mult de vizita aceasta neașteptată.

Au făcut escală la Mexic, orașul cu calcanele caselor pictate violente, în culori tari și tablouri gigantice, care vorbeau încă de mizeria poporului cu 50 de ani în urmă, cînd au fost pictate. Au zburat deasupra pădurilor care ascund piramidele cu trepte și vechile bazine adînci pline de schele încă, de unde în vremuri foarte îndepărtate, la sărbătorile Lunii, se aruncau fecioare drept jertfă. Au făcut escală la New York, au traversat Oceanul Atlantic, au ajuns la Paris, unde, firește, au fost asediați de reporteri și interviuri despre topirea calotelor polare. La plecare, Stela constată că, deși trecuseră mai bine de zece zile de cînd fuseseră luate șopirlele, ele nu feșiseră să guste nici o hrană, nici chiar mușchiul roșcat cules de ea. Totuși erau sprintene, robuste și sănătoase.

Firește că au poposit și la Geneva, unde au depus un raport oficial la Atomicum întrucât privea partea lor de activitate. Escala următoare a fost la Dresda. Heinz rămânea la el acasă pentru deplină însănătoșire, după care avea să facă o vizită prietenilor săi, în România.

Și iată că într-o dimineață de vară, continuând drumul, Radu și Stela au văzut sub ei Carpații. Stela a simțit că îi bate inima cu putere și că e stăpinită de una din acele bucurii care te stringe de gât și îți aduce lacrimi în ochi. Radu la fel, fără voia lui, avea un tremur ciudat al glasului. După atâtea pământuri aspre și inospitaliere, de la capătul lumii, acum ei aruncau umbra avionului lor pe România, cu natura blândă, frumoasă, echilibrată, la care și Radu, și Stela visaseră de atâtea ori sub prăpădul antarctic.

Radu și Stela priveau cu curiozitate, aproape cu lăcomie în jurul lor când au aterizat pe noul aeroport al Bucureștilor de la Otopeni.

Cîteva clipe mai tîrziu, Stela, în fundul autobuzului ce-i ducea, s-a strins lîngă Radu și i-a șoptit printre lacrimi :

— Ce fericiți sint, Radule, că ne-am întors la noi acasă, în țara noastră. Ce bine e, dragule, să ai țara ta...

— Și încă una atît de frumoasă! zise Radu și-și lipi buzele de bucla fină a părului ei.

SFIRȘIT

Alo...
nu uita
biletul
la

LOTO

CENTRAL

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic Casa Scintei „I. V. Stalin”
sub com. nr. 91061

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică” și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice” se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU